

Naše igre

Domača vas, v kateri živim že 94 let, je Javorniški Rovt. Moj prvi dom je bil na domačiji pri Skednjaču. Bila sem najstarejša od sedmih otrok. Za igro ni bilo veliko časa, saj je vedno kdo od sester in bratov potreboval pomoč ali varstvo. Prvi spomini so na igranje trgovine. Za denar smo imeli liste dreves. Prodajali smo jabolka, lepe kamenčke, rožice – kar je pač bilo v bližini.

Poleg hiše je tekel studenec. Še čisto majhni sva se s sestro slekli in se šli perice. Oprali sva vse, kar sva imeli na sebi. Fantje pa so naredili mlinčke. Igrali smo se tudi v kuhinji iz vej. Mama nam je dala star preluknjan lonec in polomljeno kuhalnico, da smo kuhale za mlajše otroke, ki so se pretvarjali, da je dobro in resnično. Na skednju nam je oče napravil gugalnico, da se je lahko uporabljala tudi v slabem vremenu. Tam je bil pravi raj za raznovrstne vragolije in *skrivavca*, saj je bilo skrivnih koticov, kolikor si jih hotel in lahko smo se igrali vsi hkrati. Poleg običajnih otroških iger brez igrač je manj znana igra *Marička sedi na kamenju*. Šla je tako, da je na kamnu sedela deklica, ki smo jo imenovali Marička. Česala si je lase. Do nje je prišel deček, imenovan Karel brat. Ostali otroci smo se držali za roke in plesali okoli njiju, zraven pa peli:

*»Marička sedi na kamenju, kamenju,
Marička češe zlate lase, zlate lase,
Karel brat je parkeljček, parkeljček,
Marički brusi oster meč, oster meč,
Maričko sune v srce, v srce,
Marička sedaj je angelček, angelček,
Karel brat pa parkeljček, parkeljček.«*

Marička in Karel pa sta po svoji domišljiji odigrala zgodbo – igro.

Ker ni bilo igrač, smo si jih kar sami izdelali. Bila sem strokovnjakinja za izdelavo punčk iz cunj, čeprav še nisem hodila v šolo. Za glavo je bila krpa, natlačena s starimi ostanki blaga. Narisala

*Tončka, Albin in Mira Noč
leta 1930, last Sonje Noč*

sem ji obraz, sešila roke in noge ter jo oblekla v krpico. Kadar smo se igrali trgovino, sem jih tudi prodajala. Drugače pa sem jih natlačila med okenske *gavtre*. Mimoidoči so se čudili tem figuricam.

S sestro sva hodili na počitnice k stari mami h Kopišarju v Planino pod Golico. V sosednjo hišo pri teti, kjer so sobe oddajali letoviščarjem, je vsa leta hodil na počitnice Franc Klinar (višji uradnik KID-a) z družino. S sinom Mihom smo prijateljevali. Ker je bil le malo starejši od naju, smo se tudi igrali. Iz stola je naredil prižnico in pridigal v vlogi župnika. S sestro in sestrično smo stale okoli stola ter pele nabožne pesmi kot pri maši. Bilo je prav zabavno. Pri stari mami smo tudi rade naredile piškote iz otrobov. Spekla nam jih je stara mama, pojedle pa so jih kokoši, ki so prisostvovala pri teh pekah.

Zime so bile za otroke nekaj posebnega. Ker ni bilo dela na polju, smo veliko časa preživeli na snegu. Kljub slabim oblačilom smo se ves dan podili po bregu. Vsi pripomočki za zimske radosti so bili domače izdelave: za smuči dve deščici »šinkelna«, ki sta bili na koncu zašiljeni, na vrhu pa imeli pritrjena paščka za čevlje. Palice so bile leskove. Najraje pa smo se sankali z doma narejenimi sankami *posmukljami*.

Nočevi in Konobljevi otroci v gugalnem čolnu
v Črnem vrhu, last Sonje Noč

Janez in Sonja Noč leta 1955,
last Sonje Noč

Ob slabem vremenu je bilo najlepše v hiši za pečjo. Najbolj igrane igre so bile *špana*, *človek ne jezi se*, *šah*, *črni Peter*, doma izdelane domine. Ob večerih pa se je pri naši hiši vedno prepevalo.

Ko je prišla pomlad, se je spet začela paša, naš igralni prostor pa se je razširil na pašnike in gozdove. Fantje so izdelovali piščali in rezljali les s pipci (imenovali so se *žabarji*). Najraje smo se šli *nebeštarco*, se gugali po leskovih vejah in plezali po drevju. Iz luknjic v zemlji smo izvabljali murne in jim peli pesmice. Čas je prehitro mineval. Ko smo se zaigrali med pašo, nam je živina večkrat ušla na kakšno njivo, potem pa smo doma čutili posledice.

Ko se je začela šola, je bilo za brezskrbno igro vedno manj časa. V šoli smo se zabavali z različnimi prireditvami in igranjem iger ter učenjem igranja na tamburice. Ko se spomnim otroških dni, mi je vedno toplo pri srcu, saj smo bili otroci kljub pomanjkanju srečni. Včasih si zaželim, da bi se čas zavrtel nazaj. No, pa to večkrat storim. Samo zaprem oči in po telesu me obda prijetna toplota.

Skednačevi in Praprotnikovi otroci v Javorniškem Rovtu leta 1936, last Sonje Noč